

نشست آسیب شناسی برنامه درسی تاریخ

با حضور سرگروه‌های تاریخ در شهر تهران، شهرستان‌های استان و استان البرز

حشمت‌الله سلیمی

جلسه با تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید روز ۸۹/۱۱/۱۷ در سالن اجتماعات سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با حضور سرگروه‌های تاریخ استانی مذکور آغاز شد.

ابتدا آقای جمالی فر، قائم‌مقام دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی، نظرات خود را درباره اهمیت و جایگاه درس تاریخ در برنامه درسی ملی بیان کرد و مشارکت گروه‌های درسی و دبیران را در بازنگری برنامه درسی مغتنم شمرد. ایشان هدف برنامه درسی ملی را بومی‌سازی نظام آموزش و پرورش براساس فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی دانست که از مرحله نیازسنجی از دبیران و دانش‌آموزان آغاز شده و تمامی مراحل تدریس، صلاحیت دبیران و شیوه ارزشیابی را در نظر می‌گیرد.

سپس دکتر پرتوی، کارشناس مسئول گروه تاریخ دفتر تألیف، توضیحاتی درباره برنامه درسی تاریخ ارائه داد. به اعتقاد وی برنامه درسی یک فرایند منسجم و هماهنگ است که از نیازسنجی و برنامه‌ریزی آغاز می‌شود و تا ارزشیابی از محتوای آموزشی در مدرسه ادامه می‌یابد. وی این فرایند را مجموعه‌ای به هم پیوسته دانست. از نظر وی اشکالات و آسیب‌های فرایند برنامه درسی عبارت است از:

- در حوزه نظر، تعاریف از اشکالات اساسی برخوردار است و هنوز یک تعریف به روز از دانش و رشته تاریخ وجود ندارد.
 - اشکال دیگر، ابهام در هدف‌گذاری است؛ هدف از آموزش تاریخ در حوزه آموزش و پرورش چیست؟
 - اشکال دیگر، عدم تعادل و توازن در حوزه‌های مختلف است. در کتاب‌های درسی تاریخ حوزه سیاسی و نظامی بسیار فربه شده و حوزه‌های دیگر مغفول مانده است. این عدم تعادل، موجب عدم پیوستگی میان مباحث تاریخی شده و تاریخ را از صورت کاربردی خارج کرده است.

آقای پرتوی در این راستا راهکارهایی پیشنهاد کرد:

- تعریف درست از تاریخ

- تعریف درست از علم تاریخ

- تعیین اهداف آموزش تاریخ

نامبرده بر این اساس برای تدوین کتب درسی دو راه حل پیشنهاد کرد:

۱. بررسی تاریخ در دوره متوسطه برحسب سیر تحولات در حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی به‌طور منسجم و مرتبط با یکدیگر و ارائه مطالب ریز در قالب جدول

۲. ساده‌تر و کاربردی کردن درس تاریخ‌شناسی و ادغام آن در کتاب‌های ایران و جهان (۱) و (۲) و تبدیل این دو کتاب به سه کتاب

همچنین از همکاران خواسته شد که راهکارهای پیشنهادی خود را به‌صورت مکتوب ارائه دهند

در اواخر وقت، آقای دکتر محمدیان، رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، نیز در جلسه حضور یافت و همکاران شرکت‌کننده مسائل و نظرات خود را مطرح کردند آقای دکتر پرتوی پاسخ دادند و در آخر دکتر محمدیان مطالبی به این شرح ارائه کرد: ابتدا باید طرح مسئله شود و سپس درصدد حل آن برآمد. در این زمینه متغیرهای زیادی وجود دارد که باید برآیند کلی آن‌ها را در نظر گرفت.

در برنامه درسی ملی بحث مطالعات اجتماعی که شامل دانش اجتماعی، جغرافیا و تاریخ با هم دیده شده است و سعی شده تاریخ به‌صورت کاربردی دیده شود و از حالت انتزاعی خارج گردد. و در این راستا روش‌های یادگیری، محیط‌های یادگیری و شیوه ارزشیابی متناسب با برنامه درسی طراحی خواهد شد.